

Este de trei ori in septimana: Mercuri-a,
Vineri-a si Duminica, cand o colta intraga,
cand numai diumetate, adica dupa momentul
Impregiurarii.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe an intreg	7 fl. v. v.
diumetate de an	4 " " "
patrariu " "	2 " " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe an intreg	15 fl. v. v.
diumetate de an	8 " " "
patrariu " "	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se fac la toti dd. coras-
dinti a-i nostri, si d'adrepul la Redactia
Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin, unde
sunt a se adresá si corespundintiele, ce prin
Redactiunea, administratiunea s'eu speditur,
câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era otele
anonime nu se vor publica.

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de inte-
res privat — se raspunde cate 7 cr. de linie,
repetitile se fac cu pretiu scadut. Pretiul
timbrului cate 30 cr. pentru una data, se
antecipa. Speditur'a: Marihilf, Windmühl-
gasse Nr. 29. unde se primesc inseratiuni.

Viena 11/23 august.

In dilele trecute se latí érași faim'a
despre denumirea ministeriului unguresc.
Dilele trecura, ministeriul nu se denumí.
Splicarea acestei faime e fórtelesne, fra-
tii magiari adica vreu sê faca lumea ca
cu ori ce pretiu sê se ocupe si de ei, si
cand diaristic'a li mai dá pace, sê pun
insisi de trimit faime in lume, cum se in-
templá si de astadata. Ei vor sê dee nu-
mai insisi modelul reorganizarii venitó-
rie a monarciei, a se atribuí tóta impor-
tanti'a numai Ungariei, dupa ce pre a-
cést'a precum si tóte tierile d'in pregiur
le identica cu natiunalitatea magiara. Re-
sultatele ce se nasc d'in asemenea socóte
sunt mari, dar nici de cat intemeiate. —

Impoteritii Austriei si ai Prussiei in
Praga s'au contieles ca trupele prusesci
pana la 15 septemvre sê se retraga de
pre teritoriile provinciilor imperatesci.
Acést'a scire imbucuratória adeveresce
cá nu e departe incheierea definitiva a
pacei, prospeptele sunt cat se póte de
secure.

Sciri ce sosesc d'in Monacul Bava-
rici ni descriu contielegerea intre Prus-
sia si Bavaria astfelu, cat in putiene dile
se va poté publicá tratatul de pace. Prus-
sia mai reduce poff'a de anesione d'in
teritoriul Bavariei, éra Bavaria d'in par-
tese va trebui sê mai urce desdaunarile
de resbel cuvenite Prussiei. —

„Journ. d. Deb.“ dice despre cu-
ventul de tron al Prussiei si despre pro-
vocarea la interventiuinea lui Domnedieu,
urmatóriele: „Ddiu s'a pronunciat pen-
tru Prussia si a hotarit cumca Hanovera,
Kurhessen, Nassau si Francofurt merita
pedépsa cu atat'a mai esemplara, cu cat
poporatiunea n'are plecare a se face pru-
sésca. Asiè dice cuventul de tron. Deci
Bismark si regele Vilelm se tien si acum
de ide'a congresului de Viena. In cuven-
tul de tron e spiretul si chiar stilul po-
litic al diplomatilor d'in 1815, cari cal-
culele cele egoistice ale ambitiuinei ome-
nesci li dedeau de decisiuni divine.“

„La Fr.“ intregesce cele de sus cu
urmatóriele: „numai libertatea póte da
durabilitate estinderilor prusesci, daca
vointi'a popórelor si vor castigao de ba-
sa, si Bismark numai ce ar straplantá
lupt'a d'in parlamentul de Berolin in
cel'a al Germaniei de medianópte, daca
ar vol sê sustiena in lantru autoritate fa-
ra controla, si in afara forti'a si abusus
dreptului de cucerire.“

Un corespundinte d'in Paris al „Ind.
b.“ voiesce a sci, cá regimul frances ni-
zuiesce a se intielege cu Statele unite
despre mesuri ce acestea ar trebui sê ié,
ca sê scape de anarcie, séu cel putien sê
slabésca urmarile ei, care (anarcie) va
incepe, dupa abdicarea imperatului Mas-
similian si pana la organizarea de nou a
trebilor messicane. —

Tot acést'a fóia aduce scirea, cá im-
peratul Napoleon ar fi trimis regelui
Victor Emanuil o bileta de mana, ce ar
fi de considerat ca un feliu de „exposé“
al politice, ce Itali'a conform dorintiei
Franciei s'o urme, dupa 15 septemvre,

pentru ca scutul, ce se crede cá-l deto-
resce scaunului papale, sê se aduca in
consonantia cu retienerea ce contratul
d'in 15 septemvre i impune.

La acesteá obsérva nunitá fóia cá
ea aici nu vede nemioc'a ce nu s'ar uní cu
interesele Italiei si cu sperantiele popo-
rului roman.

Revista diaristica.

Cetim in „Gazet'a Transilvani:“
„(Trebile in dieces'a Caransebes.) „Albi-
n'a“ publicá nisce articuli scrisi cu multa ama-
ratiune sufletésca despre mersul trebilor beseri-
cesci si scolastice in nou'adiecesade Caransebes.
„Albin'a inse mai anume in un'a d'in notele
redactiunii ascépta lucruri fórte mari de la si-
nóde adica vindecarea reilor si mai anume
inflorirea scólelor. Noi d'in parte-ne inca am
fost un sir lung de ani de aceeași parere si am
lucrat intins in aceeași direptiune, pana ce mai
pre urma am imbatranit si obosit sperand.
Dorim d'in tot sufletul, ca incaí „Albin'a“ ti-
nera si muncitóre precum este, se nu ingenuche
persecutata, infranta si amar desamagita precum
am patit'o noi pe acel camp mai spinos decat
tóte. „Albin'a“ cunosce pré bine ce insémna
ultramontanismul apusén; óre inse cunosce ea
si pe cel resarítén? So'si le imagine pe acestea
aliate strins, séu daca mai vre identice, apoi
se'si refranga manile si se pornésca lupt'a de
condeiu pept la pept, umer la umer, déca se
simte in vigórea poterilor sale.“

Suntem detori a multiamí venerabilei
mame a diaristicee romane pentru bunetatea
cu care ne impartasiesce esperiintiele sale culesi
in decursul mai multor diecesni, intre diferin-
tiele cele mai mari de cercustantie si ómeni.

Din parte-ne inse vom spune de ce pri-
vim inca catra sinod si cu caus'a scolara.

Acést'a cauza fu mai nainte in manile
guvernului, si apoi veni in ale clerului.

Ce faóu guvernul cu ea? o scim cu totii.
Resultatele aptivitatei lui nu-i pot face onóre
de fel. Sunt locuri unde nu póte aretá de sub
sistem'a lui nici atati individi romani cari se
scie cetire, sriere si socóta, cate scóle a infiin-
tiat. Va sê dica nu se ajunge fie carei scóle
cate nu tieran carturariu.

Dedus'am d'ací cá guvernul numai sen-
gur n'are destula potere pentru acést'a cauza.
Vointi'a buna nu vrem sê i o denegám, dar
neci cá ni e iertat.

Venira apoi scólele in man'a clerului.
Sórteta lor de acum'a n'o potem descrie de do-
rere, si dorerea e cu atat mai mare cu cat
clerul e roman. Onóre esceptiunilor, dar sunt
putiene!

Dupa ce dara veduram cá neci guver-
nul neci clerul nu potú dá scólelor o stare
buna, ni mai remase speranti'a cá dóra in sinod,
in adunarea atator inteliginti, se va poté gasi
calea salutaria pentru inflorirea scólelor, incun-
jurand totodata cursele ce ni se pun prin in-
troducerea limbilor straine in scólele nóstre a
face d'in ele institutiuni pentru propagarea
magiarisarei séu a germanisarei, chiar cu spe-
sele nóstre.

Fiind cá natiunalitatea nóstra numai in
beserica e segura pana acum'a, ducem inveti-
mentul acolo, lu punem sub autonomi'a beseri-
cei, veghiand prin sinod, alegend acolo bar-
bati capaci pentru a l'aministrá, fie bisericani
séu civili, numai sê fie in stare a corespunde
missiunei. Acólo se va decide de organizarea
scólelor, innaintarea invetiatorilor sel. Vom
poté realizá ideea salutara, ce d. Baritiu o ro-
sti mai nante cu cativa ani, de a fi invetiame-
ntul numai in limb'a populului. Pentru comu-
nitatile unde Romanii se tien de amendoue be-
sericele romane, amendoue sínódele se vor poté
intielege ca infiintand numai una scóla, sê o
provéda mai bine. Guvernului remane a ni stá
intr'ajutoriu prin organele politice, óra de cate-

chisare nimene e in drept a o luá de'n ma-
nile clerului.

Cu totul alta e intrebarea daca unii capi
besericesci vor intr'adever sinod. Fiind ierar-
ci'a romana orientala inca nóua, suntem detori
a o intempiná cu incredere cá voiesce a face
tóte cate sunt bune. Increderea va cáutá sê
dure pana ce va veni un fapt contrariu, pre
care cand lu vom avé a mana, vom fi in drept
a debacá contra „ultramontanismului resarítén.“
Si atunci o vom face acést'a chiar si daca nu
ne-am senti in vigórea poterilor nóstre,
pentru cá se recere a desohide numai calea
si suntem pré securi cá vor urmá multe poteri.
— In cat pentru stat, credem cá el n'are inte-
res si nu vre a oprí cutare beserica in esser-
ciarea constitutiunei sale. Nimene se va poté
sousá cá l'a impededat statul, respunsabilitatea
tóta va cadé numai pe umerii respectivilor.

Altmintre cred cá nu me insiel afirmand
cumca cam de doi ani se manifestá pretotinde-
ne aptivitate mare, mai mult interes pentru
cauzele proprie. E detorint'a diaristilor a dá
impuls la acést'a, a contribuí sê devina tot mai
mare, si apoi vor cáutá sê ni se deschida tóte
cáile ce le credem salutarie. Cei ce vor mai
avé vóia a tiené pórt'a inchisa — véda ei
insisi!

Protocolul XXIII.

In anul 1866 16/28 Iuliu a fost tinuta
siedinti'a directiunala a asociatiunei natiunale
de Arad pentru cultur'a populului roman sub
presiedinti'a ordinaria a domnului: Sigismundu
Popoviciu, v. director, fiind de fatia domnii
membri a-i directiunei: Dr. Atanasiu Siandoru,
Mironu Romanu, Emanuilu Misiciu, Ioanu Po-
poviciu Deseanu, Florianu Varga, Lazaru Jo-
nescu, Ioanu Goldisiu, notariu, Dionisiu Pas-
cutiu. —

200. A fost precetit si autenticat proto-
colul siedintiei tinuta in 2/14 Iuliu 1866.

201. A fost precetit reportul perceptora-
tului despre statul cassei precum urmédia: In
16 Juniu a. c. pana la nrul 568 al protocolu-
lui perceptoratului s'a aretat a fi fost proventul
total: 3261 fl. 89 cr. v. a. éra de la nr. 569—
600 al protocolului perceptoratului a mai in-
curs 197 fl. A incurs dara de la adunarea a
III generala in cóce de tot 3458 fl. 89 cr. v. a.

Erogatiuni sunt pana adí: 3214 fl. 34 cr.
v. a. — Reman in cassa 244 fl. 55 cr. Dintra
acesti'a nedisponibili in cass'a pastratóre sunt:
160. — Disponibili reman 84 fl. 55 cr. v. a.

Determinat:

Se ie spre statul cunoscintiei.

202. Notariul directiunei avend termin
defipt spre depunerea censurei la 11 August
a. c. cere concediu de 6 septamane. —

Determinat:

Notariulu i se acórdá concediul ce-
rut de 6. septemane. —

203. Notariul directiunei asociatiunei pe
tempul indepartarei sale a fost rogat pre dom-
nul Iosifu Popoviciu spre suplinirea-i care a
avut bunetate de a-se oferí, si l'a recomandat
directiunei. —

Determinat:

Oftarea directiunei inprivinti'a acés-
t'a este cá notariul supleninte de nu
membru al directiunei, barem sê fia
d'intra membri asociatiunei, pentru ace'a
propunerea nu se primesce. —

204. Pe timpul indepartarei notariului,
spre suplinirea-i ingrigindu-se directiunea l'a
rogat pre domnul Ioanu Goldisiu esactor in-
terimal al asociatiunei. —

Determinat:

D. Ioanu Goldisiu primind insarci-
narea acést'a, i se concrede manuducerea
lucrarilor ce se tien de suer'a activitatei
notariului pe timpul absintiei densului.

205. Notariul avend lipsa de spese pentru
calatoria si intratinerea s'a in locul destinatiu-
nei se róga, ca directiunea sê binevoiesca a i
asemná diumetate si d'in salariul ce i-ar com-
pete pe lun'a Septemvre a. c. —

Determinat:

Conform cererei notariului diume-
tate d'in salariul ce-i compete pe lun'a
lui Septembre anticipat se asémna la
perceptorat, unde pe langa cvitantia cu-
venita va poté redicá; — despre acést'a
perceptoratul va fi pus in cunoscintia. —

206. A fost cetita epistóla domnului Io-
anu Goldisiu ddul 15/27 Iuliu 1866. cu care
valedice de insarcinarea esactoratului inter-
mal ce-i fu incredintiat sub datul 19/31 Maiu
nr. 140 in absinti'a esactoratului ordinariu d.
Florianu Varga d'in caus'a cá domni'a sa acum
e acasa si nu e impededat de a-si poté duce
dirigatoriya-si cere a fi absolvit. —

Determinat:

Se primesce si e absolvit, cu acea
luare a minte cumca de la diu'a in care
d. esactor ca deputat dietal d'in dirigato-
ria va trebui sê absente, d. Ioanu Gol-
disi ca esactor interimal este ragat de
nou a functiuná ca atare. —

207. A fost representata cartic'a intitu-
lata „serierea limbei romane“ edata in Jasi
prin d. Maiorescu si donata bibliotecei asocia-
tiunei prin autorul ensusi. —

Determinat:

Se primesce cu multiamita si se
strapune bibliotecariului asociatiunei spre
inregistrare in bibliografi'a (bibliotec'a?
Rev.) asociatiunei. —

208. Se cetira epistólele junilor stipen-
diati d'in partea asociatiunei, si anume alui
Pavelu Rotariu jurist absolut in Vien'a, Flo-
rianu Hossu, jurist in Oradea-Mare, Grui'a
Liuba, gimnasist in Temisóra si Iosif Cincin
in care se róga a li se trimitate ratele stipendia-
le de pe semestrul al II a anului scolariu
1865/6. —

Determinat:

De óra-ce lucrul acést'a, si adica ce
se tiene de impartirea stipendielor pe
semestrul al II e superat in siedinti'a
directiunala tinuta in 2/14 Iuliu a. c. nr.
prot. 196. epistólele menite sunt luate
spre statul cunoscintiei. —

209. A fost propus cumca ferul d'in un'a
ferést'a a localitatei préavute a asociatiunei
cumperat in pretiu de 15 fl. v. a. si asiè dara
in ferést'a chiliei ce desierbea de cancelaria si
locul siedintielor directiunali, sê fia reclamat
si adica pretiul densului in 15 fl. v. a. sê fia
repretins de la proprietariul casei ce este: Cas'a
de pastrat a cetatei Aradului (Takarék pénz-
tár).

Determinat:

Propunerea e primita si spre efep-
tuire se denumesce d. Emanuil Misiciu
economul asociatiunei. —

210. A fost aretat cumca d. Georgiu
Stoicoviciu a strapus 10. declaratiuni sub-
scrise prin 10. enti cari se dechiarara a fi
membri ai asociatiunei pe 3. ani urmatori. —

Determinat:

E luat spre statul cunoscintiei. —
211. De óra-ce directiunea asociatiunei
in urm'a incredintiarei sale d'in partea aduna-
rei generale:

are impoterire de a primí membri asociu-
nali, s'a facut propunerea, cumca in siedinti'a
urmatóre mai de curend sê fia propuse tóte de-
chiaratiunile a tuturor ce se dechiarara de la
1 Maiu 1866. cá voiesc a fi membri a i asocia-
tiunei cá directiunea in urm'a impoterirei sale

conform §§. 3. 4. a statutelor asociatiunii sê decida si sê-i dechiare de membri faptoci ai asociatiunii. —

Determinat:

Propunerea e primita, si se concrede notariului in contielegere cu esactoratul ca dechiariatiunile inriurite sê le confere cu catalocele si cu protococele asociatiunii, insemnand cari d'intra dechiariati sunt membri vechi? fiind acei ipso facto membri si mai de parte; cari sunt noi? ca directiunea in intielesul paragrafilor precitati sê-i alêga si sê-i dechiare de membri faptoci a-i asociatiunii.

212. D. Perceptor Dr. Atanasiu Sian-doru arêta cumca Stefanu Siorbanu a solvit acum 22 fl. 50 cr. v. a. si ca membru fiind obligat cu ofort anual de 15 fl. v. a. ce pe 3. ani a face o suma de 45 fl. v. a. pretinde cumca in ante de acêst'a ar fi mai solvit sum'a de 23 fl. v. a. si cu asta data ar fi depurat obligamentul seu pe cei trei ani trecuti, despre ce inse d. Perceptor ne aflandul inscris in protocolul perceptoral, nu scie nimica. —

Determinat:

Se incredintia domnului esaetor ca cu de-adinsul sê cercce in protocolul capital, avend de a repartâ despre cele aflate in privint'a acêst'a in siedintia urmatore mai de curend. —

Conferat si autenticat prin

Ioane Goldisiu,
notariu interimal.

Publicare.

In urmarea determinatiunii siedintiei tî-nute prin direptiunea Asociatiunii romane de Arad pentru cultura poporului roman in 6/18 august 1866, nrul pres. 180 cu acêst'a sê aduce la cunoscutia publica, cumca adunarea generale a acelei-a-si Asociatiuni se va tî-né la Aradul vechiu, in 3/15 Octovre si in dilele urmatore, la care serbare nationale, direptiunea in intielesul; §lui 10 al Statutelor Asociatiunii cu onore cuvenita chiama pre toti aceia, caror'a li jace la inima promovarea culturii poporului roman.

Deodata sunt rogata tôte on. redactiuni romane d'in Monarcia pentru bunavoint'a, de a aduce determinatiunea acêst'a si in jurnalele sale la cunoscutia publica.

Semnat in Arad 19 august c. nou 1866
Direptiunea Asociatiunii nationale pentru cultura poporului roman.

Sigismund Popoviciu, m/p.

Direptore secund.

Ioane Goldisiu, m/p.

Notariu interimal.

Consemnarea ostasilor romani ucisi, raniti, sêu perduti pre campul de batalia de la medianopte.

(Continuare.)

Lupt'a de la Trautenau in 24 iunie 1866.

Lupt'a de la Königgrätz in 3 iulie 1866.

Delareg. de inf. arciducele Stefanur ur. 58.

Compani'a 10. Raniti: Alesu Copeiu, Filip Manguicu.

Comp. 11. Raniti: Roman Beca, I. Ciuracu, Cusman Caliniaou, Nicolae Pilipiacu, Dumitru Sepeta, (pre cesti trei d'in urma nului de botez i arêta ca sunt romani, Red.).

Comp. 13. Raniti: Mihael Deputatu, Vasiliu Piloganu, Paul Coltunu.

Comp. 14. Morti: Petru Ursulacu. — Greu raniti: Nicolae Velganu, T. Novacu. — Usior raniti: Nicolae Formosu, Ioan Macaru, Nicolae Macaru.

Comp. 15. Ranti: Petru Chindratu.

Comp. 16. Greu raniti: Vasilie Cimbalista. — Usior raniti: Andreiu Balaniucu, Ioan Rogu.

Comp. 17. Greu raniti: Masim. Miculinu. — Usior raniti: Vasilie Buracu.

Comp. 18. Morti: Iacob Zala. — Greu raniti: F. Cozacu, I. Naida.

Comp. 20. Raniti: Nicolae Botiurcu, Gregor Duda, Andreiu Carasin, Daminic Rogosu, Gregoriu Ursulacu.

Comp. 22. Greu raniti: F. Finiac, Dimitrie Nazaruou. — Usior raniti: I. Baran, Vasiliu Ciolanu.

Comp. 23. Raniti: Andreiu Cozacu, Ioan Vasi, Nicolae Dorosu (Duruti? Red.), D. Romanu, Vasiliu Caciuba.

Comp. 24. Raniti: Isac Capitanu.

Lupt'a de la Hühnerwasser in 25 iunie 1855.

De la al 23. batalion de venatori.

Comp. 1. Morti: Ioan Basca, Ioan Bum-bacu, Ioan Racu, Matia Pieu, Ioan Gidura.

Comp. 2. Mort: Ioan Mindacu. — Raniti: Georgiu Hudacu, Mihaiu Andrigasiu, Demetriu Gelebanu, Georgiu Hircala, Mihaiu Caila.

Comp. 3. Morti: Ioan Repeu, Georgiu Balentu, Mihaiu Gondasu. — Ranit: Pavel Vertesiu.

Comp. 5. Morti: Mihaiu Motul, Iosif Necuda. — Ranit: Martin Bundasiu. —

Comp. 6. Raniti: Petru Cehan, Georgiu Mitru, Iosif Haurasiu, Vasiliu Pazina, Pavel Simion, Vasilie Poliacu, Bendula, Ioan Jasia.

Atacul de la Trautenau 27 iunie 1866.

De la batalionul de venatori 28.

Morti: Martin Belu, Antoniu Hanca.

Greu raniti: Nicolae Josifu, Toma Sian-doru, Petru Fometo, Vasilie Mitru Stefan, Ion Neamtiu, B. Pusdrea, Ion Gromesiu, Nicolae Berzanu, Ion Danciu, Avram Davidu, Manasio Dicoi, Ion Duda, Artimon Dumitru, Ion Fratila, Ion Juga, Achim Campianu, Ion Filipescu, Gavriela Nimisianu, Georgiu Bacu.

Usior raniti: Nicolae Tobiasiu, Petru Gherlisce, Todor Radu, Ion Botisanu, Nicolae Nigru, B. Borbotei, Martin Pop, Georgiu Fe-coiu, Vasilie Leluga, Zaharie Barbu, Nicolae Bratu, Alessandru Felea, Nicolae Lunca.

BUCOVINA.

De langa Suceava, in august.

(γ) De un temp in cōce ne surprind foile vienene mai in fic-care di cate cu o scire noua, pre cand noi, bantuiti de tot felul de nevoi, abie le mai putem urmarî cu atentiunea cuvenita.

Asiâ cetiram prin un restimp despre un congres panslavo-austrian, despre o constitutiune si impartire noua a imperiului, si Domnul mai scie, de cate alte noutati de soiul acost'a. Cam totodata cu aste impartesiri se ivi prin unele diuarie si o scire ce ne privesece nemidlocit. Ea ni spune in fōrma de orachiu, ca in urmare constitutiunii celei noue staverite de congres, tierisiōr'a nōstra se va aninâ de Galiti'a.

La inceput crediuram, ca tôte vorbele aceste ar fi numai neste basne, bunaōra ca si cele despre navalirea principatenilor. Pe di ce merge vedem inse, ca tem'a acêst'a o variêza in acord tôte foile slavice; ba unele dintrensele ni predic, ca cu ocaziunea imormentarii nedependintii nōstre politice si aministrative, ni se va incuvintia a ne tiene totodata si cuventarea funebrala.

Foile acele ni tot vorbesc cate verdi si uscate despre principiul lor federal. Asiâ ni spun necontentit, ca principiul federal — unicul de a scapâ imperiul de urmarile cele nefavoravere ale resbōielor de mai deunadi — alien-tesece mai antaiu la restatorirea drepturilor istorice ale tierilor, si apoi la respeptarea nationalitatilor, cari, spre mai poterie'a lor apere, se vor adunâ in grupe. Ei bine: si noi nu dorim alt'a. Inse ore ougetat'au dnii referitivi macar cat de putien, daca principiul staverit de densii se respeptêza cand vorbesc de aninarea Bucovinei de Galiti'a? Acêst'a trebuie sê o negâm cu totul: ba chiar nu ne putem mirâ destul despre o nescintia atat de bata-tōre la ochi.

Pentru prim'a afle dlōr, ca Bucovina a venit la Austria sub cuvent, ca ar fi facut candva o parte intregitōrie d'in Transilvania. Despre Galitia nu se amintiesce nemic in uricul de predare, ci intrun protocol spital se garantêza mai vertos dreptul de autonomia politica si aministrativa. D'in templare, ca s'a tî-nut Bucovina cand-va, nainte de 1848, de Galitia nu pot deduce dlōr nemic'a, de ôra-ce nu ne-a invins Galitienii cu armele in mana si aninarea nōstra de atunci a fost numai urmarea comoditatii birocratice. Afle dlōr mai incolo, ca in Bucovina pe langa Polonii d'in locutienit'a

tierii si Rutenii dintre Nistru si Prut se mai afla si Romani, poporul cel pamenten, pre care navalirile de la anii 1800 si pana chiar in diu'a de astadi inca nu l'a potut sterge de pre-fati'a pamentului.

Pre langa aceste trebuie sê mai scie dlōr, ca nici un interes al tierii sêu al imperiului nu cere o astfelu de legatura nepotirivita si nenaturala.

Dnii referitivi vor scl' in fine pre bine, ca nici pre atunci, cand tier'a nōstra zacea in catusiele cele grele ale birocratiei de nainte de 1848, noi n'am incetat a bate la Tronul Maj. Sale, pana in fine nu s'a indurat, a restatori nedependint'a nōstra politica si aministrativa conform tratatului, in urnarea carui'a am venit la Austria.

Noi suntem incredintati pre deplin, ca Maj. Sa pre bunul nostru Parinte nu va lasâ in prad'a altei poporatiuni pre Romanii bucovineni, cari in credintia, sacrificie si devotatiune catra tron si imperiu inca nu s'a veduti intrecuti.

LITERARIU.

Problem'a ortografiei romane.

(Continuare.)

Si limbele cele mai culte — in frunte cu cea greca vechia — au implinit regula acêst'a in modrul cel mai frumos. Grecii si-au scris tôte sunetele (escepciunea cu v (γ) abie merita amintire) care-si cu liter'a sa in tôte schimbarile lor lexicale si gramatecale; ficcare sunet se oglindia in scris fidelmente prin liter'a sa. Asiâ nu scriu gintile romanice literale latine: a ac au b bl br bs bt ch cl cs et dde df dg dl dm dn dp dr ds dt dv e f fl gl i ic k l li lr m ml mt nb ng nl nm np nr ns o oe pl ps pt q rs se st tia tr u v x y, — si apoi sê ceteasca altele, ce nu ar sta scrise, ci eseriu in sesi literale corespondiatōrie sunetelor derivate; Francii: ai e o s d ill iss it in g u mbl mbr nt in s au e u t ss str ir, scl. — Proventalii: ul s t pt lh iss ir, scl. — Portugalii: s ud lh s x it ut t nh in ge r mbr nd ss ce dr, scl. — Ispanii: au o e ie aj ul us s ud g j li ch t i h n in l ge ldr nd mbl mbr ndr rn u ue ce zi z dr o, scl. — Italii: e o ut rr ss tt gli cchi sce ce ff gg ll mm nn pp vv gghi gl gge i mbr nt mb gn mp s u ie se za p, scl. — Si precum au scris grecii tôte sunetele literelor si ale celor preschimbate d'in cause fisiologice si estetice, adeca literale: β, γ, φ, χ, π, σ, μ, ρ; cand cadea vocal'a finala d'in pronuntia, nici nu o scriâ, ér cand se 'ntelniâ prin caderea ei cosunante neamice, grele de pronuntiat, cea anteia, carea erâ mai nainte in intrul vorbei, cadea, si se pronuntia alt'a mai armonio-tōre cu cea adou'a, — si se si escriâ liter'a noua, a sunetului nou; de es. θ, φ, χ (d'in: κατά θ τι — καφ, ο τι); Latini au scris li-tele oglinditōre de sunetele, care se nascea d'in: a b d g n r u, scl. ér nu pre aceste, si apoi sê se calculeze d'in istoria sunetelor, ca ce trebuie cotit siintieles; tot asiâ italii, ispanii, germanii si ungerii; ar prisosi a se insirâ acî tôte; e destul a amintî, ca tôte limbele aceste scriu — cu ceva-si esceptiuni nestricatōre — purure literale sunetelor, carele s'ar pronuntia in momentul respeptiv, ér nu ale acelor'a, care se pronuntia in alt stat al acelor-a-si vorbe, sêu care s'au pronuntiat mai nainte cu sute si mii de ani; caci acêst'a nu e in scopul scrisului.

Sa vedem acuma, eum stam noi cu scriint'a nōstra; sê esaminam mai de aprōpe causele, pentru care nu pōte traî limb'a nōstra sub „sistemele ortografice,” care s'au nesuit sê o conduca pana acum, si cere alt'a, o sistema buna, corespondiatōre tuturor cerintelor, caror e de corespons. In privirile aceste inca voi remanê fidel propusului meu de mai sus: nu voi crutiâ, peste adevor, vêtr'a propria d'in iubire ratacita si perichioasa, nu voi lovî vêtr'a straina d'in contrarietate eredita si asisdere perichioasa; ci voi privî tôte d'in punct de vedere neutral-firesc.

Etimologistii urmêza in principiu mai ales doue gramatice, dintre carele un'a (T. C.) dice in privint'a ortografiei urmatōrele: (radi-nate tôte pe scopul unatati.)

a) Fia care sunet elementariu primitiv a se serie cu liter'a respunderi in alfabetul latin. — De nu tî-ni dara in minte pentru tōta clipit'a, ca dintre sunetele, care vrei sê le impartieseci cu altii prin scris, ca-

rele e „elementariu primitiv,” nu poti serie bine; trebuie sê cunosci istoria derivatiunii sunetelor romane d'in statul lor vechiu si d'in alte limbe; dar apoi fiind ca limb'a si in timpurile vechi a fost sub schimbatiuni, nici aceea nu poti aflâ, ca ore pre care sunet in care fasa a schimbatiunii sale sê-l poti privî de „elementariu primitiv” pentru limb'a nōstra de acum? de es. i s'a schimbat adeseori, si in statul vechiu al limbei, d'in e si d'in ei, e d'in i si d'in u, u d'in o si d'in i; si asiâ mai departe si cosunantele. Acêsta greutate neningivera, acêsta nesigurantia, aori nepotintia, in redimatul pre istoria sunetelor a causat, de in scrisorile cu „ortogr. etim.” se afla atate rataciri, si atata felurime in tratatul sunetelor, prin urmare togmai departand-se de unatatea oftata, suporand pre romanul inzastrat cu sentiu estetic, cu sentiu pentru regularitate, coreptia, ca cu o inghimpare vatematōre. — Mai departe:

b) Sunetele derivate, in cat nu au litera respunderi in alfabetul latin a se serie cu liter'a respunderi sunetului primitiv, de unde se deriva. — Fiind si radacinele vorbelor romane clatinante, e nepotintia togmai pentru filologii insii a infaptuî regula acêst'a fara arbitrarism; dar apoinesilologii cum sê pōta cunōsce derivatiunea tuturor sunetelor limbei? D'in nepotint'a acêst'a au rezultat divergintiele numeroase intre scrisorile cu „ortogr. etim.” cum nu? cand insii autorii regulclor nu s'au potut padî de casuri, unde au scris incontr'a derivatiunii, ér aori si aceea-si vorba o au scris intr'un loc dupa regula statorita intr'altul incontr'a aceleia-si. . . Si unatatea se tot departâ. (Va urmâ.)

VARIETATI.

= In ministeriu de resboiu a emis demandatiune ca fic care oficeriu sê scie limb'a ostasilor subordinati lui.

= Dat statistic. „Pesti Hirnōk” d'in 17 aug. dice ca Romanii d'in Ungaria si Transilvania sunt cam doue milioane. Noi scim ca numarul magiarilor larêta multi in tipuri multe, unii i dic 4 milioane, altii 5, 6, 7, — Kossuth — scia chiar de 15 milioane de magiari. Deci sê asemenam mai ales datul lui „P. H.” cu altul d'in statistic'a baronului Czoernig, dupa aretarea acestuia sunt in armat'a imperatōreca magiari 70.500, — era romani 47.500 de voinici. Unde e proportiune? Magiari deci vor trebui sê recunōsea ca natiunea lor totusi nu e tare mare, si ca la armata nu pot dâ procentul ce in proportiune lu dau romanii.

= In Messico. Intre amat'a imperatiei messicane aflam ca a avangiat dl. Dr. Ioan Arseniu la capitan ca supr'a medic, capetand totodata si ordinul de „Quadelupe,” era dl. Mihaiu Calmuzchi a avangiat la locutieninte cl. I.

= Dionisiu Pascutiucunoscutul filolog, notariu Asoc. rom. de'n Arad, fece censur'a avocatiuale cu rezultate pre bune.

= Necrolog. Moise Panga dir. scoloi normale a desfiintiatul reg. romanesc I de margine, d'in Orlat, a reposat in 3/15 aug. avend etate de 63 de ani. Densul portâ deregatori'a cea grea de docinte 42 de ani. Fie-i tierin'a usiora! („T. Rom.”)

= Subiepte romane la novele straine. Diariul nemtiesc „Presse” in suplementa inceput o novela cu titlul „Anitia,” tôte se petrec in Cismegiul Bucurescilor. „P. Ll.” are descriere interesanta in foisiora despre scaldele lui Hercule, vine si la poporul roman, tieranul de astadi dice „eu sum roman” cu superb'a stramosiului seu „civis romanus sum.” . . .

= Provacatiune. P. T. Domni membri ai Asociatiunii transilvane romane pentru literatur'a romana si cultura poporului roman, sunt rogati ca venind la adunare la Alba Julia sê caute respectivele bilete de buna primire la casa pretoriala nr. 1. catul teraneu. — De la comitetul de buna primire. Aug. de Pappu presiedinte.

= Arestatii vienesi pentru detorii s'au vaietat ca localitatea li e pre nesano-tōsa si murdalita. D'in partea comisiunei respeptive s'a de cis repararea localitatii.

Vienna, 23 august. D'in bursa de ser'a de la 22. l. c. notam urmatōrele cursuri Imprumutele de stat cu 5%, 54.—54.25. Obleg. denarei pament 5%, ung. 65.50, — 66.50; transilv. 62.50—63.50; Ban. temes. 63.—, 64.— bucovin. 62.—, — 63.—, Galbenul 6.07—6.09; Napoleondori 10.30—10.22 Imperiali rusesci 10.50, 10.55; Argintul 126.25—126.75.